

ФМУ 55 - НС1 - 037



РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7 Администрация и управление, научна специалност „Икономика и управление“

Автор на дисертационния труд: **Анет Руменова Арабаджиева**

Тема на дисертационния труд: **„Чуждоезиковата подготовка – фактор за кариерно развитие в индустриалните предприятия“**

Рецензент: **доц. д-р инж. Таня Бечева Гигова**, професионално направление 3.7 Администрация и управление, специалност: Икономика и управление, катедра ИМ, ФМУ към ТУ-София, филиал Пловдив, член на научно жури (Заповед на Ректора на Технически университет-София №ОЖ-37-17 от 03.06.2025 г.)

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научноприложно отношение.

В съвременните условия на глобализация, дигитализация и мултикултурност, все повече възниква необходимост от владеење на чужди езици. Ефективната комуникация на международно ниво улеснява достъпа до нови пазари, създава предпоставки за иновации и повишава конкурентоспособността. Владеењето на повече от един език разширява професионалните възможности за кариерно развитие на индивидите и допринася за устойчивото развитие на индустриалните предприятия в глобален мащаб.

Проблематиката, свързана с влиянието на чуждоезиковата подготовка върху кариерното развитие в индустриалните предприятия е сравнително малко изследвана, в тази връзка може да се заключи, че темата на дисертацията е сполучливо избрана. Тя е актуална и има голяма практическа значимост. Степента на актуалност се детерминира от сполучливо поставените и решени задачи.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал.

За целта на изследването докторантката е използвала общо 109 литературни и електронни източника, в това число 23 на кирилица, 53 на латиница и 33 електронни. Може да се направи извода, че докторантката се е запознала с теоретичните и практически аспекти на изследвания проблем. Тези литературни източници са достатъчно разнообразни и богати за осъществяване на задълбочено научно изследване по дадената тема. Разработен е въпросник за изследване на влияещите фактори върху кариерното развитие на човешките ресурси в индустриално предприятие и е проведено изследване. Събрани, обработени и анализирани са значителен обем първични данни, чрез които са изяснени практическите аспекти на изследвания проблем.

От гореизложеното може да се направи изводът, че докторантката демонстрира задълбочено познаване на областта и състоянието на изследвания проблем. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно.

3. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

В дисертационния труд е избрана методика на изследване, отговаряща на формулираните цел и задачи на дисертационния труд. За решаването на поставените задачи и постигане на целта, докторантката прилага комплексен подход съчетаващ методите на историческия, сравнителния, системния, структурния анализ, дедукцията и индукцията, графичен метод, метод на анкетиране, дълбочинни интервюта и др.

Оценявам избраната методика на изследване като напълно съответстваща на формулираната цел и задачи на дисертационния труд.

4. Кратка аналитична характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд.

Структурата на дисертационния труд съответства на темата му и съдържа всички необходими части, които са с подходящо съдържание, балансирани са по обем и притежават логическа обвързаност.

Дисертационният труд е в обем от 157 стр., включващ 142 стр. основен текст, съдържащ 12 фигури, 14 таблици и 7 стр. използвана литература, а така също и 2 приложения от 7 стр. Структуриран е в три глави, въведение, заключение, приноси, Декларация за оригиналност по чл.27, ал.1 от ППЗРАСРБ, библиография и приложения.

Във въведението е аргументирана актуалността на избрания проблем за изследване, обекта и предмета на изследването, неговите цели и задачи. Представени са основната хипотеза за тестване, използваната методология, методи, приети ограничения и цялостната структура на разработката.

Първа глава представя основни теории, концепции и виждания за същността на кариерата и кариерното развитие, факторите оказващи влияние върху кариерното развитие и ролята на чуждоезиковата подготовка в професионалния и личностен растеж на служителите в индустриалните предприятия.

Втора глава представя в исторически план бизнесът, индустриалното предприятие, структурата и тенденциите в развитието на индустрията в област Пловдив и взаимодействието между висшето образование, английския език и бизнеса, чрез детайлно описание и анализ на чуждоезиковата подготовка в ТУ- Филиал Пловдив.

В трета глава е представена методиката на изследването, извършен е анализ на резултатите от проведено собствено изследване в 16 индустриални предприятия в Пловдивска област в периода октомври 2023 - март 2024, чрез анкетно проучване с кореспонденти 865 работещи и интервю с 16 HR мениджъри. Изведени са препоръки за превръщане на чуждоезиковата подготовка във важен фактор за успешно кариерно развитие в индустриалните предприятия. Представен е концептуален модел за актуализация на ролята на чуждоезиковата подготовка за кариерното развитие на кадрите, основан на взаимодействието между университета, бизнеса и английския език.

Всяка от главите завършва с изводи насочващи към предложения за решаване на разкритите проблеми.

Може да се заключи, че докторантката показва добри познания и умения за самостоятелно научно изследване и формулиране на точни изводи и препоръки.

5. Научни и/или научноприложни приноси на дисертационния труд:

Резултатите от дисертационния труд дават основание да се открият следните научни и научно-приложни приноси:

Научни приноси:

- Систематизирани и обогатени са основни теоретични постановки, отнасящи се до чуждоезиковата подготовка като фактор за кариерно развитие.
- Направен е широкообхватен анализ на понятийната система, свързана с образование, чуждоезикова подготовка и бизнес, които са предмет на изследване в дисертационния труд.
- Разработен е концептуален модел за преоценка и актуализация на чуждоезиковата подготовка в рамките на университетското образование в икономически и социален контекст.

Научно-приложни приноси:

- Проведено е собствено изследване в индустриални предприятия в град Пловдив, очертаващо потребностите и изискванията на бизнеса по отношение на чуждоезиковата подготовка в университетите.
- Формулирани са методически насоки за по-ефективна хармонизация на чуждоезиковата подготовка с изискванията на бизнеса.

Приемам и определям, като коректно изложени и аргументирано постигнати от автора формулираните приноси в края на дисертационния труд.

6. Оценка за степента на личното участие на дисертанта в приносите.

Считам, че разработването на дисертационния труд и постигнатите в него приносни резултати са лично дело на докторантката, получени

вследствие на компетентното мнение и препоръки на научния ръководител.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са отпечатани.

По дисертационния труд са представени четири публикации – две самостоятелни и две в съавторство с научния ръководител. Списъкът на публикациите включва две публикации в Научна конференция „Ролята на фамилията бизнес за устойчиво развитие“, Аграрен университет - Пловдив и две публикации в Научна конференция на СУБ – клон Пловдив „Дни на науката 2024“. Не са представени данни за цитирания. Публикациите са направени през 2024 година и напълно покриват изследваната проблематика в дисертационния труд.

8. Използване на резултатите от дисертационния труд в научната и социалната практика.

В дисертационния труд са постигнати резултати, които са достъпни за обсъждане от научната общност. Резултатите могат да бъдат основа за бъдещи изследвания и практическо приложение на чуждоезиковата подготовка като ключов фактор за кариерно развитие на човешките ресурси.

Това ми дава основание да считам, че резултатите от дисертационния труд ще намерят своето място в научната област и практиката.

9. Оценка на съответствието на автореферата с изискванията за изготвянето му, както и на адекватността на отразяване на основните положения и приносите на дисертационния труд.

Представеният автореферат е в обем от 32 стр. текст, структуриран в две части. Първата част е „Обща характеристика на дисертационния труд“, а втората част е „Съдържание на дисертационния труд“ и включва три глави, заключение, приноси и списък на публикациите по дисертационния труд. Разработеният от докторантката автореферат напълно съответства с изискванията по отношение на структура, съдържание и оформление на ТУ-София. В него са отразени целта и

задачите, съдържанието по глави, достигнатите научно-приложни и приложни приноси и направените публикации по дисертационния труд.

10. Мнения, препоръки и бележки.

Познавам лично докторантката маг. фил. Анет Руменова Арабаджиева като отговорен и перспективен учен, колежка от катедра ИМ към ФМУ в Пловдив, с дългогодишна практика в чуждоезиковото обучение.

Препоръките ми към докторантката са: да продължи научните си изследвания в областта, да насочи публикационната си дейност към чуждестранни специализирани научни издания и да оформи и публикува по подходящ начин резултатите от дисертационния труд в онлайн платформи и учебно пособие за чуждоезиково обучение.

11. Заключение с ясна положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд.

Дисертационният труд е цялостно и добросъвестно научно изследване на значим и актуален научен проблем. Изследователските задачи успешно са изпълнени и основната цел е постигната. Постигнати са научни и научно-приложни приноси. Дисертационния труд съответства на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на закона и съответния Правилник на ТУ-София.

Всичко това ми дава основание да дам **положителна** оценка на разработения и представен дисертационен труд и да предложа на Почитаемото Научно жури да присъди на **маг. фил. Анет Руменова Арабаджиева** образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление“, професионално направление: 3.7 Администрация и управление.

Дата: 28.08.2025 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

(доц. д-р инж. Таня Гилова)

REVIEW

of a dissertation work submitted for acquiring the educational and scientific
Doctoral degree in professional field 3.7. Administration and Management,
scientific specialty "Economics and Management"

Author of the dissertation: **Anet Rumenova Arabadzhieva**

Title of the dissertation: **Foreign Language Training – A Factor for Career Development in Industrial Enterprises**

Reviewer: **Assoc. Prof. Eng. Tanya Becheva Gigova, PhD**, professional field 3.7. Administration and Management, specialty: Economics and Management, Department of Industrial Management, Faculty of Mechanical Engineering, Technical University of Sofia, Plovdiv Branch; Member of the Scientific Jury (Order of the Rector of the Technical University of Sofia No. ОЖ-37-17 from 03.06.2025)

1. Relevance of the Research Problem Addressed in the Dissertation Work in terms of Scientific and Applied Terms

In the contemporary context of globalization, digitalization, and multiculturalism, the demand for foreign language proficiency is continuously increasing. Effective communication at the international level facilitates access to new markets, fosters innovation, and enhances competitiveness. Multilingual proficiency broadens individuals' career development opportunities and contributes to the sustainable development of industrial enterprises globally.

The issue concerning the impact of foreign language training on career development within industrial enterprises remains relatively underexplored. Therefore, the topic of the dissertation is appropriately chosen. It is timely, relevant, and possesses significant practical value. Its relevance is further confirmed by the well-formulated and successfully resolved research objectives.

2. Degree of Knowledge of the State of the Problem and Creative Interpretation of the Literature

A total of 109 literary and electronic sources, including 23 in Cyrillic, 53 in Latin script, and 33 electronic resources are cited for the purpose of the research. This demonstrates the doctoral candidate's solid knowledge of both

theoretical and practical aspects of the research topic. These sources are sufficiently diverse and comprehensive to enable an in-depth academic research of the topic. A questionnaire was developed to examine the factors influencing the career development of human resources within an industrial enterprise, and an empirical study was conducted accordingly. A substantial amount of primary data was collected, processed, and analyzed, clarifying the practical aspects of the research problem.

Based on the above, it can be concluded that the doctoral candidate demonstrates profound knowledge of the research field and has accurately and ethically used the literature sources.

3. Correspondence of Research Methodology to the Aim and Objectives of the Dissertation Work

The chosen research methodology corresponds to the formulated aim and objectives of the dissertation work. A comprehensive approach combining methods of historical, comparative, systemic, and structural analysis, deduction and induction, graphical methods, questionnaire, in-depth interviews and others is applied to achieve the aim and objectives of the study.

This leads me to conclude that the methodology chosen by the doctoral candidate corresponds fully to the formulated aim and objectives of the dissertation.

4. Analytical Overview and Assessment of the Reliability of the Source Material Supporting the Contributions of the Dissertation Work.

The structure of the dissertation is coherent and corresponds to the topic, comprising all mandatory sections with appropriate content, balanced in volume and logical coherence.

The dissertation consists of 157 pages, including 142 pages of main text containing 12 figures, 14 tables, and 7 pages of literary sources, as well as 2 appendices totaling 7 pages. It is organized into three chapters, introduction, conclusion, list of contributions, a declaration of originality according to Art. 27, Para. 1 of the Rules for the Implementation of the Law on Scientific Research Activity in the Republic of Bulgaria, bibliography and appendices.

The relevance of the research problem, the object and subject of the study, its aim and objectives are outlined in the introduction. It presents the main hypothesis to be tested, the methodology used, methods applied, accepted limitations and the overall structure of the dissertation.

Chapter One reviews fundamental theories, concepts, and perspectives concerning the nature of career and career development, identifies factors affecting career advancement, and examines the role of foreign language training in the professional and personal development of employees in industrial enterprises

Chapter Two provides a historical overview of business, industrial enterprises, the structure and development trends of the industry in the Plovdiv region, and the interaction between higher education, the English language, and business, through a detailed description and analysis of foreign language training at the Technical University of Sofia – Plovdiv Branch.

Chapter Three presents the research methodology, an analysis of the results from the conducted study in 16 industrial enterprises in the Plovdiv region during October 2023 – March 2024, based on a questionnaire survey with 865 employees and interviews with 16 HR managers. Recommendations are formulated for making foreign language training an important factor for successful career development in industrial enterprises. A conceptual model is presented to update the role of foreign language training for career development of personnel, based on the interaction between the university, business, and the English language.

Each chapter concludes with proposals for solving the identified problems.

It can be concluded that the doctoral candidate demonstrates good knowledge and skills for independent scientific research and for formulating precise conclusions and recommendations.

5. Scientific and/or Applied Contributions of the Dissertation

The following scientific and applied contributions are identified:

Scientific Contributions:

- Systematization and enrichment of key theoretical concepts related to foreign language training as a factor for career development.

- Comprehensive analysis of the conceptual framework encompassing education, foreign language training, and business.
- Development of a conceptual model for the reassessment and modernization of foreign language training within university education in an economic and social context.

Applied Contributions:

- Implementation of an original empirical study in industrial enterprises in Plovdiv, identifying the business sector's requirements regarding university-level language training.
- Formulation of methodological guidelines for better alignment between foreign language education and business needs.

I accept and consider the contributions formulated by the author as correctly presented and well-formulated.

6. Assessment of the Doctoral Candidate's Individual Contributions

It is my assessment that the development of the dissertation and the resulting contributions are the doctoral candidate's own work, supported by the competent guidance of her academic supervisor.

7. Evaluation of the Publications Related to the Dissertation

Four publications are presented in relation to the dissertation - two single-authored and two co-authored with the academic supervisor. These have been published in the proceeding of the scientific conferences "The Role of Family Business for Sustainable Development" (Agricultural University – Plovdiv), and "Science Days 2024" (Union of Scientists in Bulgaria- Plovdiv Branch) No citation data is provided. All publications are from 2024 and fully reflect the scope of dissertation.

8. Utilization of the Dissertation Results in Academic and Social Practice

The results of dissertation are accessible for discussion within the academic community and offer a foundation for future research. They also possess practical applicability, particularly regarding the integration of foreign

language training in career development strategies for human resources in industry.

Therefore, I conclude that the results of the dissertation will find their rightful place both in the academic field and in practice.

9. Assessment of the Compliance of the Abstract with the Requirements for Its Preparation as well as the Adequacy of Representing the Key Points and Contributions of the Dissertation

The author's abstract consists of 32 pages of text, structured in two parts: "General Characteristics of the Dissertation," and "Content of the Dissertation," including three chapters, a conclusion, contributions, and a list of publications. The abstract prepared by the doctoral candidate fully complies with the structural, content-related and formatting requirements, established by TU-Sofia. It accurately reflects the aim and objectives, chapter content, the scientific and applied contributions and the publications related to the dissertation.

10. Opinions, Recommendations, and Remarks

I have personally known the doctoral candidate, Mag. Anet Rumenova Arabadzhieva, as a responsible and promising researcher, a colleague at the Department of Industrial Management, at the Faculty of Mechanical Engineering in Plovdiv, with long-standing experience in foreign language education.

My recommendations to the doctoral candidate are to continue her academic research in the field, to aim for publications in international scientific journals, and to appropriately prepare and publish the results of her dissertation work on online academic platforms as well as in the form of a teaching resource for foreign language training.

11. Conclusion with a Clear Positive or Negative Evaluation of the Dissertation

The dissertation work represents a thorough and well-conducted research study on a significant and timely scientific topic. The research objectives have been successfully fulfilled, and the main aim - achieved. The work demonstrates both scientific and applied contributions. The dissertation complies with the

provisions of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for its Implementation, and the relevant Regulations of the Technical University of Sofia.

Based on the above, I provide a **positive assessment** of the developed and presented dissertation and recommend that the Honorable Scientific Jury award **Mag. Anet Rumenova Arabadzhieva** the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Economics and Management", professional field: 3.7 Administration and Management.

Date: 28.08.2025

REVIEWER:

(Assoc. Prof. Eng. Tanya Gigova, PhD)